

هفدهمین دوره بهترین کتاب دفاع مقدس برگزیدگانش را شناخت

کمین گل سرخ» در بخش زندگینامه برگردان از فارسی به انگلیسی (جنبی) تقدیر شد. در گروه «وطنه‌های داخلی» از کتاب «مقاومت مردمی حماسه آمل» به صورت ویژه تقدیر شد و از کتاب‌های «شهادی جنگل»، «حماسه آمل» و «قنات تاقوت» تقدیر شد.

■ **خاطرات شیروزن کرمانشاهی**

برگزیده شد

در گروه «کتاب‌های خاطره» کتاب «فرنگیس» اثر مهناز فتاحی به عنوان اثر برگزیده معرفی شد و از کتاب «شماره پنج» تقدیر ویژه به عمل آمد. همچنین کتاب‌های «آب هرگز نمی‌میرد»، «زندان موصول»، «عصرهای کر بستان» و «رانده‌شدگان» مورد تقدیر قرار گرفتند. در گروه «داستان کودک و نوجوان»، «رمان عشق و رنج و بلوط» مورد تقدیر قرار گرفت. در گروه «زندگی‌نامه داستانی» کتاب «خط مقدم» مورد تقدیر ویژه داوران این گروه قرار گرفت. در گروه «شعر کودک و نوجوان»، از کتاب‌های «جنگ سال‌هاست که تمام نشده» و «شکوفه‌های آثر»، تقدیر به عمل آمد. در گروه «شعر و نثر ادبی» از کتاب‌های «بول بورغونی»، «شناسنامه مشترک» و «دست‌خون» تقدیر به عمل آمد. در گروه «مدیریت هنری کتاب»، شهریار عباسی مورد تقدیر قرار گرفت و رمان «لم‌یزرع» در بخش میداری و مقاومت از ظهور (جنبی) و از «خرالد، خر است» اثر مهدی نورمحمدزاده در بخش داستانتک تقدیر شد.

همچنین در بخش کردستان (جنبی) اثر «توتستان» متعلق به قاسمعلی فرمات و کتاب «زنج‌های عاشق» اثر منیر سادات موسوی در بخش زنان (جنبی) مورد تقدیر داوران گروه داستان قرار گرفتند. در گروه «بین‌الملل» کتاب «عقل در خشان» اثر حمید فرار گرفت و از نثران «اعاش، افکار و تشکیلات» اثر عبدالحمید شریفیات مورد تقدیر قرار گرفتند. در گروه «پژوهش فرهنگی» کتاب «اثر نشان» به قلم علیرضا کمری مورد تقدیر قرار گرفت و از نثران کتاب‌های «سیچی شهید به مثابه انسان آرمانی ایرانی» و «مجموعه مقالات «تاریخ‌شناسی ایثار و شهادت» تقدیر به عمل آمد.

در گروه «پژوهش ادبی» کتاب «پژوهش‌نامه ادبیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس» اثر غلامرضا کافی به عنوان اثر برگزیده شناخته شد. همچنین کتاب «جستاری در اصطلاح‌شناسی و مبانی ادبیات داستانی دفاع مقدس» به قلم احمد شاکری مورد تقدیر قرار گرفت.

در گروه «پژوهش نظامی سیاسی»، کتاب «دیپلماسی ایران و قطعه‌نامه ۵۸۸» اثر برج همتی و داود صفایی مورد تقدیر ویژه قرار گرفت و کتاب‌های «جنگ ایران و عراق» و «نظریه جنگ عادلانه» ت «هواز در هشت سال دفاع مقدس» تقدیر شدند. همچنین کتاب «روزشمار جنگ ایران و عراق» در بخش مستند مورد تقدیر قرار گرفت و از پژوهشگران سفر کرده حوزه دفاع مقدس تقدیر به عمل آمد.

■ **تقدیر ویژه از کتاب خاطرات محسن رضایی**

در گروه «تاریخ شفاهی» کتاب «راه» تاریخ شفاهی دکتر محسن رضایی به عنوان اثر تقدیر ویژه معرفی شد. همچنین کتاب‌های «آقای دکتر» و «شهروند آسمانی» مورد تقدیر قرار گرفتند. در گروه «ترجمه»، نویسنده کتاب «برحل‌المقیمون و انت باقی» مورد تقدیر قرار گرفت و از مترجمین کتاب‌های «رخ داود» و «جنگ ایران و عراق از دیدگاه فرماندهان صدام» تقدیر شد. همچنین از مترجم کتاب «در

نیز تقدیر و تجلیل به عمل آمد.

همکاری معاونت گردشگری میراث فرهنگی با شبکه جهانی سحر

کانال آذری شبکه جهانی سحر معاونت بیرون‌مرزی به منظور گسترش و تقویت فعالیت‌های این شبکه با معاونت گردشگری سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی همکاری می‌کند. با هدف بررسی زمینه‌های مشترک همکاری برای پیشبرد صنعت گردشگری حلال در کشور و جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، مدیران شبکه جهانی سحر با معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دیدار و پیرامون شیوه‌های مؤثر رسانه‌ای

فرهنگ‌و هنر

سرویس فرهنگی ۸۸۴۹۸۴۶۶

یادداشتی بر فیلم پل خواب

مکافات اقتباس

■ **محمد رضا بحرانی**

اقتباس از آثار تراز اول ادبی همواره امری مغاظره‌انگیز و دشوار بوده است. رتبه و جایگاه این آثار نزد مخاطبان، توان فیلمسازان در به تصویر کشیدن نشان را همیشه به چالش فرامی‌خوانده است. فیلمسازان بزرگ طی سده گذشته انواع و اقسام اقتباس سینمایی را به سینماگران آموخته‌اند. افرادی نظیر «اوسون ولز» و «آکیرا کروساوا» در مواجهه مستقیم و غیر مستقیم با نما یشتنامه‌های شکسپیر به عنوان آثار شگفت‌انگیز ادبی، گستره‌ای بی‌پدیل از روش‌های اقتباس را پیش روی مخاطب نهاده‌اند.

■ **درخشش خاطرات شهید غنی پور**
در گروه «مستند»، کتاب «قلمی به رنگ خاک» اثر گلعلی بابایی به عنوان اثر برگزیده معرفی شد. همچنین از کتاب‌های «شهیدان همبستگی» و «به روایت همت» به طور ویژه تقدیر شد. در این گروه از کتاب‌های «سرگذشت افلاکیان» «اسوه‌های صبر و ایثار»، «هر بال پرستوها»، «سفرهای غریبانه»، «عملیات فریب»، «فریاد آزادی»، «شکست‌مال»، «بی‌قرار»، «حماسه‌های نامداران گمان» و «گزیده موضوعی وصیت‌نامه شهدا» تقدیر شد. از انتشارات «صهبا» به خاطر کتاب «مسحج در شب قدر» و از انتشارات سیاه انصار الرضا به خاطر کتاب «گری ۱۷۸ درجه» تقدیر به عمل آمد.

■ **تقدیر ویژه از کتاب دستیار و مشاور عالی رهبر انقلاب**
در گروه «هنرهای تجسمی» از کتاب‌های «شوق وصال» اثر سیدیحیی صفوی و «قاب شیدایی» اثر سعید حاجی‌خانی تقدیر ویژه به عمل آمد و از کتاب «مجموعه عکاسان جنگ» اثر علی فریدونی تقدیر شد. در بخش «هنر نمایشی» از کتاب «فرهنگ جامع تئاتر دفاع مقدس» تقدیر ویژه به عمل آمد و از کتاب‌های «من اسیر زندم»، «ب مثل پرند»، «سینمای دفاع مقدس نگاهی از برون»، «کتاب‌شناخت تئاتر مقاومت» و «زاده مثل زاده» تقدیر به عمل آمد.

در گروه «نشر» هیئت داوران این گروه، در بخش خصوصی انتشارات «دارخوین» را به عنوان ناشر برتر در سطح شهرستان و انتشارات معرفی کردند. همچنین در بخش غیرخصوصی انتشارات «سناگران درخشان» در سطح شهرستان‌ها و انتشارات «سورمه‌ر» در سطح تهران را به عنوان ناشران برتر معرفی کردند. بر اساس این گزارش در این مراسم از خبرنگاران فعال حوزه دفاع مقدس، مروجان کتاب دفاع مقدس، کتابداران فعال در حوزه دفاع مقدس، کتابخانه و کتابفروش پویا در امر دفاع مقدس نیز تقدیر و تجلیل به عمل آمد.

■ **حسن روانشید»**

حداقل نام بر افتخار فجر را از آن بردارید تا جشنواره‌های باشند همچون کن باخرس نقرهای که محتوا و حواشی آن بتواند معدود آن علاقه‌مندان خارج از کشور را یادیند و شنیدن آن عصبی نکند و از خماری در او ردا حیف‌از نمایشنامه‌های هنرمندانی فریبخته که آثار گرانبه‌ا و عصاره و چکیده جانشان را در کنار بعضی از این می‌ذانه‌نامه‌ها به نمایش گذاشته‌اند؛ نیست که از حضور خود بیخیمان شوند زیرا فریب یک فستیوال غریزده را خورده‌اند تا در کنار موفقیت‌های ارزشمندی ووششیمین جشنواره موسیقی که توانست استقبال قابل قبولی را در جامعه فرهنگ و هنر کشور کسب کند دست به سیاه‌نمایی برند؟!

بعضی از رفتارها و قسمت‌های این جشنواره نیازمند آن است تا در یکی از سالن‌های لندن به روی صحنه برودا سایت‌های دستفروش که تا چندی پیش کارشان تأمین مایحتاج در درهای جامعه بود امروز به سوسی پیش‌فروش بلیت‌های جشنواره تئاتر آمده‌اند تا سناریوی خرید بلیت فیلم‌های سینمایی را به‌صورت عمده تکرار کنند در حالی که جمعیت حاضر در سالن‌ها ۱۰ نفر باشند و قیمت آنها در بازار بسیار به ۵۰۰ هزار تومان برسد! این پرسوه را نمی‌توان از زشی قلمداد کرد بلکه به‌نوعی بازار مکراه و سیاه‌شاهت دارد که کوجه پس کوجه‌های این روزها در خیابان فروسی و چهارراه استانبول پیرامون ارز و سکه را ناداعی می‌کند! مسئولان این به‌اصطلاح جشنواره هنری قادر نیستند

بدون توجه به زمینه‌های اجتماعی، فلسفی و روانشناسانه داستان داستایوفسکی، فیلم را به اثری خنثی و سطحی بدل ساخته است. موفقیت در شیوه‌ای که فیلمساز برای اقتباس برگزیده، مستلزم حصول شرایطی عده‌ای است.

■ **زایش اثر اقتباسی**

اول اینکه اقتباس کننده باید به درکی همه‌جانبه از رمان برسد. یعنی او باید زمینه‌های اجتماعی، تاریخی، فلسفی، روانشناسی و... رمان را مورد واکاوی قرار دهد. همچنین بررسی شرایط جامعه‌ای که رمان در سترش شکل گرفته می‌تواند به اقتباس کننده کمک شایانی کند. بررسی سایر آثار نویسنده به منظور ارتباط با جهانی که او در آن سیر می‌کند هم از مژموات است. دوم اینکه اقتباس کننده باید همچون پژوهشگران علوم انسانی زمینه‌های تاریخی، اجتماعی، فرهنگی و... کشور خود را بررسی کند. در مرحله سوم که در حله چهارم که در مرحله ششم اقتباس کننده باید وقایع، شرایط، مفاهیم و مضامین را از سنتر فرهنگی اولیه به بستر فرهنگی ثانویه ترجم کند. در مرحله هفتم اقتباس کننده باید شکل‌گیری فرم فیلمنامه‌سینمایی است. اقتباس کننده باید دست به قلم شود و ترجمه خود از فرهنگی به فرهنگ دیگر را در قالبی مشخص و معین به نام فیلمنامه سازد. اقتباسی که پل خواب اما متأسفانه از معبر فوق‌الذکر عبور نمی‌کند. با نگاهی دقیق‌تر به رمان داستایوفسکی درمی‌یابیم، فضا و وقایع درام مایه‌ازاهای مشخص در بطن جامعه روسیه دارند. به عنوان مثال قتلی که راسکولنیکوف مرتکب می‌شود، مایه‌ازایی برای ترورهای سیاسی است که در آن دوره وقوع یافته و این همل‌ا آثار خود را به اقتباسی از آن به عنوان پیوند ار گانیک رمان با بافت جامعه خود، نام برد. حال سوالی که اینجا مطرح است اینکه آیا می‌توان مایه‌ازایی سیاسی -اجتماعی برای قتلی که شخصیت اصلی فیلم پل خواب مرتکب می‌شود متصور بود؟! آیا اساساً فیلمساز چنین بُعدی را از نظر گذرانده است؟

از دیگر ارزشمندی‌های رمان، پرداخت فیلمنامه‌های «سناگران درخشان» در گروه «تاریخ شفاهی» کتاب «راه» تاریخ شفاهی دکتر محسن رضایی به عنوان اثر تقدیر ویژه معرفی شد. همچنین از کتاب‌های «آقای دکتر» و «شهروند آسمانی» مورد تقدیر قرار گرفتند. در گروه «ترجمه»، نویسنده کتاب «برحل‌المقیمون و انت باقی» مورد تقدیر قرار گرفت و از مترجمین کتاب‌های «رخ داود» و «جنگ ایران و عراق از دیدگاه فرماندهان صدام» تقدیر شد. همچنین از مترجم کتاب «در

نیز تقدیر و تجلیل به عمل آمد.

■ **تقدیر ویژه از کتاب خاطرات محسن رضایی**

در گروه «تاریخ شفاهی» کتاب «راه» تاریخ شفاهی دکتر محسن رضایی به عنوان اثر تقدیر ویژه معرفی شد. همچنین از کتاب‌های «آقای دکتر» و «شهروند آسمانی» مورد تقدیر قرار گرفتند. در گروه «ترجمه»، نویسنده کتاب «برحل‌المقیمون و انت باقی» مورد تقدیر قرار گرفت و از مترجمین کتاب‌های «رخ داود» و «جنگ ایران و عراق از دیدگاه فرماندهان صدام» تقدیر شد. همچنین از مترجم کتاب «در

روایت قاتل» که خود به نوعی اول شخص بودن فضا (از قبیل دوربین و میزاسن) را عنوان می‌کند.

حتی فیلم در رختخواب شخصیت اصلی شروع می‌شود و به نشانه هشدار رنگ ساعت و رنگ تلفن را پشت سر هم می‌شنویم. همه اینها ما را برای فضای رعب‌انگیز کابوس- رویا آماده می‌کند. اما در ادامه با لیستی از مسائل اجتماعی (که البته هیچ‌کدام مسئله فیلم‌نیستند) نظیر اختلاف طبقاتی، اعتیاد، کلاهبر داری، ترافیک تهران، مهاجرت و... روبه‌رو می‌شویم. فیلمنامه‌ه و همچنین کارگردانی توان نزدیک شدن به فضای ذهنی شخصیت اصلی را ندارند. هرچند هنگامی که او مواد افیونی مصرف می‌کند تلاش‌هایی برای نزدیک شدن به این فضا انجام شده اما این تلاش‌ها بی‌ب‌ا حاصل و نافرجام مانده است.

این فضای اجتماعی - روانشناسی که در فیلمنامه با هم عجین نشده و بافتی دوگانه را به فیلم بخشیده است، نوعی فاصله‌گذاری ایجاد می‌کند که مانع اثربخشی درام ن‌نزد مخاطب می‌شود. از فرزهای بسیار مهم و آموزنده رمان جنایت و مکافات، عکس‌العمل‌های روانی راسکولنیکوف پس از قتل پیرزن است که مجموعه هیجان‌انگیز و گسترده‌ای از عکس‌العمل‌های قاتل پس از وقوع قتل را پیش‌روی متخصصین مختلف نهاده است. در فیلم پل خواب اما خبری از عکس‌العمل‌های قاتل نیست و چیزی بیشتر از افزایش مصرف مواد مخدر شاهد هستیم. در صورتی که این باب می‌توانست مدخلی به قاعده برای ورود به فضای ذهنی قاتل باشد و مخاطب را با واکنش‌های روانی او روبه‌رو کند اما همان‌طور که ذکر آن رفت فیلم این توان را ندارد.

■ **تردید پندر در لو دادن فرزند**

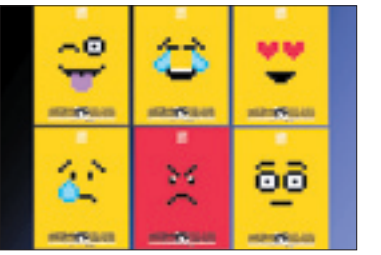
مسئله دیگری که نباید از قلم بیفتد، پایان‌بندی است. در سکانسی پندر پرسوزناصلی را می‌بینیم که فیلم «کتاب مقدس» به کارگردانی «جسان میونسون» را از تلویزیون تماشا می‌کند. او دارد سکانس قربانی حضرت اسماعیل (ع) توسط «شون‌پهاور» و همچنین نویسنده‌ای چون «داستایوفسکی» مطرح شد و بعد از آنها «فردریش نیچه» فیلسوف آلمانی این ایده را سر و شکل بخشید و «انسان» نام نهاد. پیچیدگی‌های روانی شخصیت‌های آثار داستایوفسکی «جنایت و مکافات» و «برادران کارامزوف» به گونه‌ای بود که بعدها پهلپیش‌روانشناس آلمانی «زیگموند فروید» در پرداخت نظر یاثنی قرار گرفت اما انگیزه‌های شخصیت اصلی فیلمنامه پل خواب به یک سری مسائل اجتماعی محدود می‌شود.

البته این به خودی خود مشکلی محسوب نمی‌شود. مسئله اینجااست که فیلمنامه توان عمیق شدن در مسائل اجتماعی را هم ندارد. در واقع شاید بزرگ‌ترین مشکل فیلمنامه پل خواب، ماندن سر دوراهی تبدیل شدن به یک فیلم اجتماعی یا یک فیلم روانشناسانه نبود.

■ **یک فضای روانشناسانه**
فیلم که یادآور یکی از جملات معروف کتاب «تعبیر رویا» اثر «زیگموند فروید» است (خواب، بزر گراهی است سوی ناخودآگاه) را آماده برای روبه‌رو شدن با فضایی روانشناسانه می‌کند. روی بوستر فیلم نوشته شد «حکایت یک قتل به

فیلمنامه توان عمیق شدن در مسائل اجتماعی را هم ندارد. در واقع شاید بزرگ‌ترین مشکل فیلمنامه پل خواب، ماندن سر دوراهی تبدیل شدن به یک فیلم اجتماعی یا یک فیلم روانشناسانه نبود.

سی‌وششمین جشنواره تئاتر فجر با آرزوی یک رقاص؟!‌

برای عرضه بلیت‌های آن همچون مسابقات فوتبال از کد ملی خریداران استفاده کنند تا برنامه‌هایی چشم‌پوزاری و کیفیت لازم را ندارند و نیازمند شنیدنیی به نام کمیت هستند بلیت‌هایشان در بازار سیاه عرضه نشود! ناگفته نماند سخن آن لیب‌نایت فروش «ماستی که ترش است از تغارش پیداست!» زیرا شروع این به‌اصطلاح جشنواره تئاتر با نقد صاحب‌منصبان اگرچه برای یک رویداد هنری جالب و متفن به نظر نمی‌رسید اما این آش وقتی شور تر می‌شود که چند سالی بی‌در پی عملکرد یکی از دولت‌ها را به‌تنهایی به برنامه‌ای تحت عنوان «مفیستو» بکشند و سنه اجرائی تالار مولوی را در بخش بین‌الملل به آن اختصاص دهند! در سالن ایرانشهر نمایشی با نام «تنهایی پر هیاهو» را که برداشتی از رمانی با همین نام از «هومیل هرابال» است، به‌صورت پرفورمنس و با حرکاتی موزون «نوعی ترقص» که افشین غفاریان کارگردانی و اجرا کرده است، روی

■ **روزنامه‌نگار پیشگسوت**

لذت فراموشی شده نوشتن با قلم و کاغذ

■ **معصومه طاهری**

سنال ۲۰۱۴ در ۱۰ ایالت آمریکا درباره نوشتن از طریق صفحه کلید و نوشتن به شیوه سنتی تحقیقاتی انجام شد. محققان دریافتند یک‌ا ارتباط علت و معلولی بین کاهش سطح سواد و استفاده از صفحه کلید وجود دارد. وقتی شخصی برای کسی که دوستش دارد نامه می‌نوش‌ت از آن لذت می‌برد که با رشد فعالیت در فضای مجازی این لذت از بین رفته است به طوری که دریافت‌نامه از فرد مورد علاقه با فرستادن کارت پستال برای دوستان یا دست‌نویس کردن کاری تحقیقاتی یک اتفاق جالب توجه و... دیگر مثل قبل نیست. نتیجه تحقیقاتی که در آمریکا بین دانش‌آموزان صورت گرفت نشان داد آنها مانند گذشته لذتی از نوشتن و خط روی کاغذ نمی‌برند.

فضای نوشتاری تغییر کرده و بیش از حد پیچیده و سرد شده است. دیگر روی دست‌خط افراد حساسیت و دقتی وجود ندارد، چنانچه این حساسیت حتی برای پدر و مادرها هم مثل گذشته نیست. امروزه این موضوع برای محققان حوزه فرهنگ و رسانه اتفاقی جدی است؛ آنها به دنبال پیدا کردن علت این مسئله هستند.

از قدیم گفته‌اند علت هر چیزی در درون خودش نهفته است؛ البته کنار گذاشتن یک سیستم و شیوه قدیمی و سنتی با قدمت چند هزار ساله ممکن نیست. زمانی که باهو مستجر به راه افتاد همه تصور می‌کردند بزرگ‌ترین ضربه به نوشتار و خط و ادبیات وارد شده است. یک ضرب‌المثل قدیمی می‌گوید سرعت خوب است، اما گویا ظاهراً این ضرب‌المثل همیشه و همه‌جا صادق نیست چرا که در حوزه ارتباطات یک سری مشکلات ایجاد کرده که ساده و بی‌اهمیت نیستند، مثل همین وسیله به‌ظاهر کم‌اهمیت که جایگزین قلم شده است. ابزاری بسیار پیچیده که آرام آرام رونق گرفت. صفحه کلید کامپیوتری در مقایسه با قلم

نوشتاری راحت‌تر و مطمئن‌تر است و البته نیازم به فکر و وقت هم ندارد. اخیراً کشور فرانسه نیز تصمیم گرفت از سیستم نوشتاری سنتی دفاع کند و مانع تضعیف و کم‌رنگ شدن آن شود. زیرا آنجا نیز تقریباً بیشتر افراد نوشتن با قلم و کاغذ را کنار گذاشته‌ا و با صفحه کلید کار می‌کنند. در ایالت لوئیزیانای آمریکا پس از تشکیات‌های زیاد والدین دانش‌آموزان، با معالمت‌ناخبتر انگیز محققان دریافتند سطح سواد دانش‌آموزان در نوشتن است آمده است و بچه‌های کلاس ششم به بالا رغبتی به نوشتن ندارند و به نظر می‌رسد هرچه به جلو بروند کم‌کم قلم را از کلاس حذف می‌کنند.

این یک واقعیت است که یادگیری با کامپیوتر در سال‌های اخیر زیاد شده است و آن را هم خیلی دست بالا گرفته‌ايم؛ چنانچه اگر دانش‌آموزان تا مقطع ششم کلمات بیشتری را با سرعت زیادتری روی صفحه کلید تایپ کنند و ایده‌های بیشتری برای آن داشته باشند آن را یک اتفاق خوب می‌دانیم. و چنین‌بارتینگر استاد دانشگاه واشنگتن در این باره به خبرنگار واشنگتن پست می‌گوید: «کامپیوتر به عنوان یک ابزار کمکی برای کودکان و نوجوانان آنها را از نظر فکری از قلم و کار با آن روی کاغذ برای تقویت ذهن و تمرکز حافظه خیلی لازم است چیزی که کامپیوتر س ندارد.» دانش‌آموزان دبیرستانی نمی‌توانند نامه‌های دست‌نویس را بخوانند و در این راستا اغلب کارشناسان رسانه اتفاق نظر دارند. در یک تمرین ساده یادداشتی به بچه‌ها و بزرگسالان دادند تا ضمن این‌که میزان اطلاعات آنها را بسنجند، درباره مهارت‌هایشان در مقایسه با کامپیوتر که انجام می‌دهند مطمئن شوند و تفاوت‌های آن را دریابند و به این نتیجه رسیدند که در نوشته‌های دست‌خطی برای هر کلمه سؤال پرسیده می‌شود، ولی در نوشته با کامپیوتر از طریق صفحه کلید این‌گونه نیست و افراد یک کار با امدام تکرار می‌کنند جای سؤال برای آنها نیست. محققان دانشگاه پرینستون هم بعد از انجام یک سری تحقیقات متوجه شدند دانش‌آموزانی که بر روی لب‌تاپ خود یادداشت‌ت‌برداری می‌کنند در سوالات مفهومی وضعیت بسیار بدی دارند تا دانش‌آموزانی که روی کاغذ می‌نویسند. دست‌خط با قلم به افراد اجازه می‌دهد تا فقط رونویسی و تایپ نکنند، بلکه کمک می‌کند تا یادگیرند و برایشان اطلاعاتی همراه باشد. این مواردی که مطرح شد بیانگر وجود مسئله نگران‌کننده‌ای درباره استفاده نکردن از قلم است که کارشناسان فرهنگی و رسانه در کشورهای مختلف را با تکاپو و داشته‌ت‌راهکاری برای آن ببایند. به عنوان نمونه سناتور مریمی‌بت‌شرا من میلز در ابتکاری قانون خط شکسته در لوئیزیانا را پیشنهاد کرده است. این طرح مربوط به دانش‌آموزان دبیرستانی است تا در تعطیلات تابستان بتوانند اسناد قدیمی را بخوانند یا دست‌نویس کنند. این مسئله در کشور ویکتور هوگو چیز قابل‌تصوری نیست البته اگر اجرایی شود.

■ **منبع:فیکارو**